

ΗΛΙΑΣ ΕΥΘΥΜΙΟΠΟΥΛΟΣ ΚΙΜΩΝ ΧΑΤΖΗΜΠΙΡΟΣ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Ο ομότιμος καθηγητής του ΕΜΠ και ο πρώην υφυπουργός, τ. διευθυντής της Greenpeace μιλούν για τις ΑΠΕ και το περιβάλλον

«Προστασία στο περιβάλλον δεν σημαίνει οριζόντιες απαγορεύσεις»

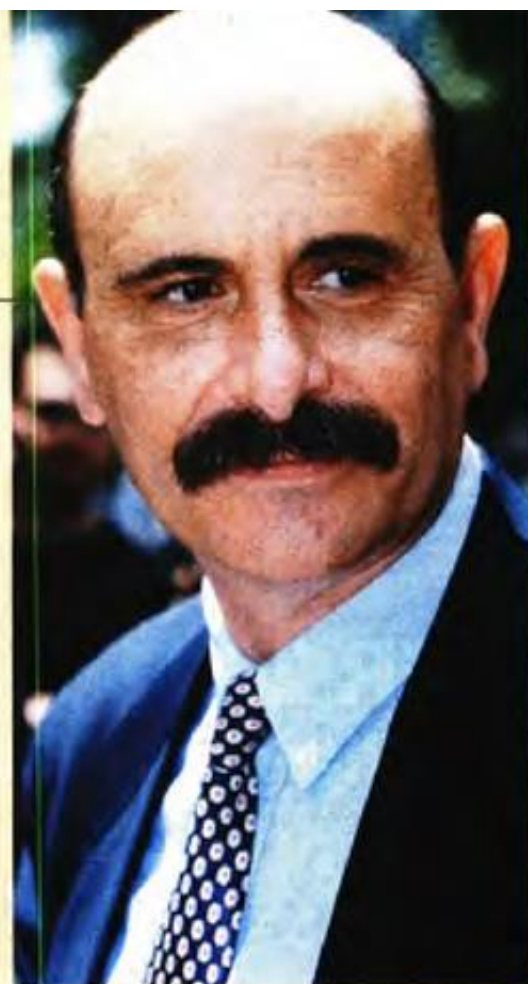
ΣΤΗ ΜΑΧΗ ΤΡΑΤΣΑ

Δύο εκ των πρωτεργατών του οικολογικού κινήματος στην Ελλάδα, ο πρώην υφυπουργός Περιβάλλοντος Ηλίας Ευθυμίου και ο καθηγητής του ΕΜΠ Κίμων Χατζημπίρος, αποκαλύπτουν τη σύγχυση «περιβαλλοντικών οργανώσεων» και «κινήματων» που έχει δημιουργηθεί κατά τη μετάβαση της χώρας στην «πράσινη εποχή» και τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ). Καταρρίπτουν τον μύθο για τους δήθεν κινδύνους για τη βιοποικιλότητα και σπάζουν τα ταμπού για εγκατάσταση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) σε μεγάλη κλίμακα, ακόμα και σε περιοχές NATURA 2000. Όπως σημειώνουν χαρακτηριστικά «η πλειονότητα των δρόμων που κατασκευάζονται απερίσκεπτα και κατατεμαχίζουν φυσικά

τοπία για παραθεριστικές κατοικίες ή για άλλους ήσσονος σημασίας λόγους είναι πολύ μεγαλύτερο περιβαλλοντικό πρόβλημα από τις ΑΠΕ».

Αρκετοί ισχυρίζονται ότι δεν χρειαζόμαστε άλλες ΑΠΕ, είμαστε κοντά στην επίτευξη των στόχων. Άλλοι προτείνουν την κάλυψη μόνο των τοπικών αναγκών.

Κ. Χατζημπίρος: Η πορεία της κλιματικής αλλαγής είναι σε σημαντικό βαθμό απροσδιόριστη, πιθανώς να επιταχυνθεί και οι στόχοι να αλλάξουν, άρα κάθε πρόβλεψη σε ορίζοντα 30ετίας έχει μεγάλο βαθμό αβεβαιότητας. Ωστόσο για την Ελλάδα η ανάπτυξη των ΑΠΕ δεν πρέπει να καθορίζεται μόνον από στόχους και ευρωπαϊκές υποχρεώσεις. Η μεγιστοποίηση του αριθμού και της ισχύος των αιολικών πάρκων είναι

Ο πρώην υφυπουργός Περιβάλλοντος Ηλίας Ευθυμίου (αριστερά) και ο καθηγητής του ΕΜΠ Κίμων Χατζημπίρος, δύο από τους πρωτεργάτες του οικολογικού κινήματος στην Ελλάδα, αποκαλύπτουν τη σύγχυση «περιβαλλοντικών οργανώσεων» και «κινήματων» που έχει δημιουργηθεί

πυλώνας της εθνικής ανάπτυξης, με την εκμετάλλευση ενός εξαιρετικού φυσικού πόρου, ενώ παράλληλα συμβάλλει στον περιορισμό της κλιματικής αλλαγής, που αποτελεί για τη χώρα μέγιστη απειλή. Οι περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις είναι μηδαμινές σε σχέση με άλλες αναπτυξιακές δραστηριότητες.

Ηλ. Ευθυμίου: Αντίθετα με την επίδειξη τοπικής ενεργειακής αυτάρκειας, που αφήνει σε αχρησία υψηλό αιολικό δυναμικό, η κάθε περιοχή οφείλει να συμβάλει με ΑΠΕ στην ανάπτυξη του συνόλου – όπως έγινε επί δεκαετίες σε Πτολεμαίδα και Μεγαλόπολη – ανάλογα με το δυναμικό της. Η ενδεχόμενη περίσσεια ηλεκτρικής ενέργειας θα μπορεί να διοχετεύεται στην παραγωγή εναλλακτικών καυσίμων, όπως το υδρογόνο, ιδιαίτερα για τις θαλάσσιες μεταφορές, να αποθηκεύεται π.χ. σε μπαταρίες ή στο δίκτυο για μεταχρονισμένες χρήσεις (π.χ. φόρτιση ηλεκτρικών οχημάτων) ή να εξάγεται προς όφελος της χώρας.

Πώς σχολιάζετε τις αντιδράσεις περιβαλλοντικών οργανώσεων και κινήματων που εκδηλώνονται σε τοπικό κυρίως επίπεδο;

Ηλ. Ευθυμίου: Ρόλος των περιβαλλοντικών οργανώσεων είναι να υπερασπίζονται τις δραστηριότητες που συντελούν στην αντιμετώπιση πραγματικών απειλών για τις περιβαλλοντικά ευαίσθητες περιοχές και που συμβάλλουν ουσιαστικά στην απεπρόληψη της κλιματικής αλλαγής και της ρύπανσης, αντί να στρέφονται κατά των ΑΠΕ. Η εγκατάσταση νέων αιολικών πάρκων πρέπει να προχωρά με αμειώτους ρυθμούς, οι αναπόφευκτες καθυστερήσεις της ανασθεώρησης του Χωροταξικού για τις ΑΠΕ, των μελετών και των Προεδρικών Διαταγμάτων για προστατευόμενες περιοχές ας μη χρησιμοποιούνται ως πρόσχημα για κωλυσιεργία.

Σε ό,τι αφορά τη διαχείριση της ενέργειας (κυριότητα, πώληση και χρήση) η συμμετοχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, άλλων τοπικών φορέων και Ενεργειακών Κοινοτήτων είναι επιθυμητή, αλλά όχι απαραίτητη προϋπόθεση για τις νέες εγκαταστάσεις. Η αναγκαία και γρήγορη ανάπτυξη τους απαιτεί γενναία συμμετοχή και πρωτοβουλίες κυρίως από τον ιδιωτικό τομέα, συμπεριλαμβανομένης και της παραγωγής καινοτομίας.

Υποστηρίζετε ότι οι περιοχές NATURA δεν πρέπει να εξαιρεθούν από την εγκατάσταση νέων αιολικών πάρκων. Πού το βασίζετε αυτό;

Κ. Χατζημπίρος: Οι περιοχές για την προστασία της φύσης που ανήκουν στο δίκτυο NATURA 2000 καλύπτουν περίπου το 1/3 της χερσαίας επιφάνειας της χώρας και σε πολλές από αυτές υπάρχει ισχυρό αιολικό δυναμικό. Οι Οδηγίες της ΕΕ (Birds Directive 79/409 και Habitats Directive 92/43, με τις συμπληρώσεις τους) ζητούν τη διατήρηση ή την επαναφορά σε καλή κατάσταση των σημαντικών βιολογικών ειδών και οικολογικών ενδιαφετημάτων (οικοτόπων) που βρίσκονται στις περιοχές NATURA 2000. Η προσέγγιση αυτή πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές ανάγκες για επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης. Ειδικότερα για τις περιοχές ορνιθολογικής προστασίας, ζητείται αποφυγή ρύπανσης, υποβάθμισης βιοτόπων ή διατάραξης πτηνών, καθώς και ένα καθεστώς προστασίας που θα εξασφαλίσει για τα σημαντικότερα είδη την επιβίωση, τις αναπαραγωγικές διαδικασίες και τη διαχείριση. Ζητείται επίσης τα τεχνικά ή αναπτυξιακά έργα να υποβάλλονται σε κατάλληλη επιστημονική εκτίμηση, εφόσον ενδέχεται να έχουν επιπτώσεις. Επομένως, οι κανόνες των περιοχών NATURA 2000 καθόλου δεν αποκλείουν νέα έργα και νέες υποδομές, αλλά απαιτούν να μη θίγεται η διατήρηση βιολογικών ειδών και οικολογικών ενδιαφετημάτων (οικοτόπων) που είναι ευάλωτα στις συγκεκριμένες δραστηριότητες. Πολύ περισσότερο, δεν εμποδίζουν την εγκατάσταση ΑΠΕ που προστατεύουν τη βιοποικιλότητα από την κλιματική αλλαγή.

Ηλ. Ευθυμίου: Προστασία δεν σημαίνει οριζόντιες απαγορεύσεις, αλλά επιστημονική ανάλυση του κατά πόσον μια δραστηριότητα βλάπτει κάποιο βιολογικό είδος ή οικολογικό ενδιαφετημα (οικοτόπο) στις συγκεκριμένες συνθήκες. Επομένως, σε όλες τις περιοχές NATURA 2000, πολλές από τις οποίες έχουν αξιόλογο αιολικό δυναμικό, μπορούν να αναπτυχθούν αιολικά πάρκα, με την εξαίρεση μόνο εκείνων των σημείων όπου απειλούμενα είδη πτηνών ή το φυσικό τοπίο κινδυνεύουν να υποστούν σοβαρή βλάβη και εφόσον δεν υπάρχουν αξιόπιστες εναλλακτικές λύσεις και αποτελεσματικά μέτρα προστασίας, με βάση αντικειμενικές επιστημονικές εκτιμήσεις. Προς αυτήν άλλωστε την κατεύθυνση στοχεύουν οι πρακτικές των αντισταθμιστικών μέτρων (compensation measures) με ευρεία εφαρμογή σε πολλές χώρες και με σαφείς τεχνικές οδηγίες εκ μέρους της Επιτροπής.

ΕΙΛΙΚΡΙΝΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΝΤΙΠΟΛΙΤΕΥΣΗ

Περιορισμός των ορυκτών καυσίμων εδώ και τώρα

Υπάρχουν φιλόδοξες και συντηρητικές εκτιμήσεις για τον ρόλο των ΑΠΕ στην Ελλάδα. Ποια είναι η δική σας γνώμη;

Κ. Χατζημπίρος: Ακόμα και με τη μέγιστη δυνατή εξοικονόμηση ενέργειας, η υπεράσπιση και η διατήρηση ενός υψηλού επιπέδου ζωής, με δεδομένη μάλιστα την επέκταση της ηλεκτροκίνησης στις μεταφορές, συνεπάγεται όχι μείωση αλλά αύξηση των αναγκών σε ηλεκτρισμό. Για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής επιβάλλεται περιορισμός των ορυκτών καυσίμων εδώ και τώρα, άρα ταχύτερη ανάπτυξη της παραγωγής ηλεκτρισμού από ΑΠΕ (100% το 2050).

Τα τεχνικά στοιχεία δείχνουν ότι το μεγαλύτερο μέρος αυτής της αύξησης θα προέρχεται από την αιολική ενέργεια.

Για την Ελλάδα, χώρα που θα υποστεί μεγάλη ζημιά από την κλιματική αλλαγή, προβλέπονται τουλάχιστον 8-10 και πιθανώς 16 επιπλέον GW ηλεκτρισμού από αιολικά πάρκα μέχρι το 2050. Η εγκατάστασή τους δεν μπορεί να περιμένει, πρέπει να γίνει σε ευρύτερη κλίμακα και με επιταχυνόμενους ρυθμούς ήδη κατά την τρέχουσα δεκαετία.

Πώς θα ζυγίσουμε τους κινδύνους και τα οφέλη;

Ηλ. Ευθυμίου: Η αντίρρηση κατά των αιολικών πάρκων με επίκληση, γενικώς, της προστασίας της βιοποικιλότητας είναι παραπλανητική. Με εξαίρεση ορισμένα είδη ορνιθοπανίδας, το μεγαλύτερο μέρος της βιοποικιλότητας δεν επηρεάζεται καθόλου από τις ανεμογεννήτριες. Μόνον η διάνοιξη νέων δρόμων μπορεί να έχει σοβαρή επίδραση σε ορισμένα βιολογικά είδη, όπως και στο τοπίο, άρα εκεί πρέπει να εσπασθούν οι ενστάσεις και να επιδιωχθεί η προώθηση των αιολικών πάρκων με ελαχιστοποίηση της διάνοιξης νέων δρόμων. Να σημειωθεί όμως ότι η πλειονότητα των δρόμων που κατασκευάζονται απερίσκεπτα και κατατεμαχίζουν φυσικά τοπία για παραθεριστικές κατοικίες ή για άλλους ήσσονος σημασίας λόγους είναι πολύ μεγαλύτερο πρόβλημα, και εκεί θα έπρεπε να κατευθυνθεί κατ' αρχάς η ειλικρινής περιβαλλοντική αντιπολίτευση.